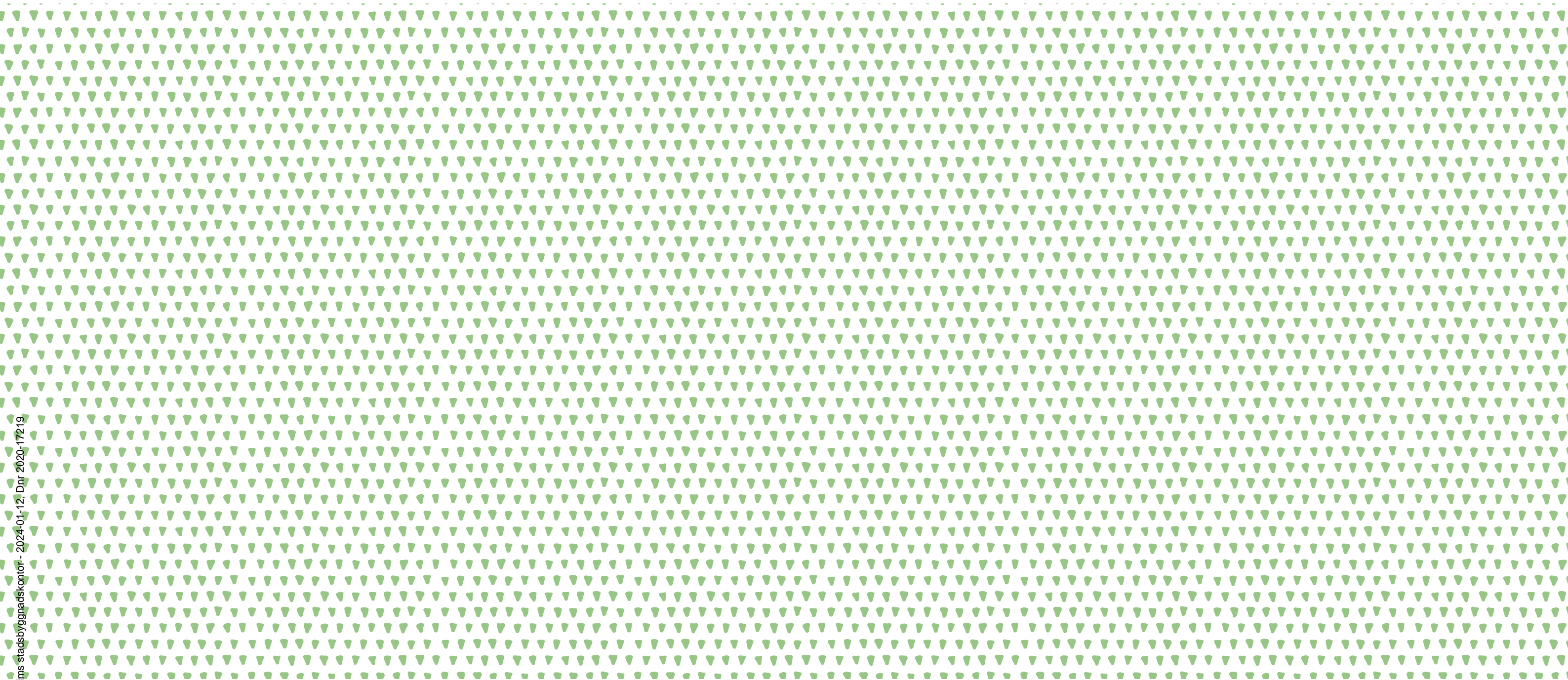

Programhandlig för allmän platsmark

Detaljplan Kristineberg 1:10, 23-12-06

nivå

Bakgrund och förutsättningar

Kvarteret Kristineberg 1:10 ligger på västra Kungsholmen utmed Essingeleden norr om Hjalmar Söderbergs väg. Här planeras för en ny kontorsbyggnad för ca 2 000 nya arbetsplatser. Publika lokaler planeras i bottenvåningen. Detaljplanen ska även bidra till att befintliga naturvärden och ekosystemtjänster kan fortleva och utvecklas. Öster och söder om byggnaden bevaras naturmarken med ett flertal stora och värdefulla ekar. Detaljplanen omfattar delar av Kristinebergs slottspark. Ett parkprogram för parken som helhet togs fram av Exploateringskontoret och Nivå Landskapsarkitektur år 2010 och parken har byggts om i etapper utifrån programmets riktlinjer.

I detta program beskrivs även åtgärder inom ett utvidgat utredningsområde, vilket innefattar Slottshöjden inom Kristinebergs slottspark, del av Hjalmar Söderbergs väg och en gång- och cykelpassage under Drottningholmsvägen.

Parkstruktur

Kristinebergs slottspark är en del i det parkstråk som löper genom hela Kungsholmen, från Norr Mälarstrand till Hornsbergs strand. Sammantaget ett 2,3 km långt parkstråk för lek, fest och idrott, så väl som för vila och rekreation. Exploateringen av västra Kungsholmen innebär att Kristinebergs Slottspark förändras från en slumrande historisk park till en stadspark och en länk i den utbyggda parkstrukturen. Med den tillkommande bebyggelsen får parken en tydligare avgränsning med en stadsfront i öster, och blir tillgänglig för nya användare.

Kristinebergs Slottspark

Inom Kristinebergs slottspark finns möjligheten att avläsa hur stadslandskapet successivt formats under de senaste 250 åren. Parkens karaktär skapas av unika naturvärden i kombination med en parkhistorisk miljö.

Parken har stora värden ur flera aspekter:

- Grönstruktur och rekreation; Kristinebergs slottspark utgör en länk i det grönstråk som löper genom hela Kungsholmen.
- Biologisk mångfald; floran och faunan knuten till det stora och unika beståndet av gammal grov ek, äldre lindar och fruktträd. Antalet grova träd är så betydande att området bedömts utgöra ett kärnområde för biologisk mångfald.
- Kulturhistoria; slottet och parkanläggningen utgör en av de sista malmgårdarna på Kungsholmen. Frimurarordens barnhem från mitten av 1800-talet, samt Kristinebergs IP utgör viktiga bebyggelsehistoriska lager.
- Identitet; Kristinebergs slottspark med sin historiska kontinuitet har ett högt identitetsskapande värde i västra Kungsholmen.

I förnyelsen av parken är det övergripande målet att säkerställa och utveckla befintliga värden samt upprätthålla balansen mellan respektive verksamheters behov och krav. Kristinebergs slottspark består av fem parkdelar med olika karaktär: 'Ekparken', 'Äppelparken', 'Engelska parken', Lindalléerna och 'Uggleparken'. Delar av 'Ekparken' och 'Äppelparken' ingår i planområdet för Kristineberg 1:10.

De gamla träden utgör parkens mest grundläggande upplevelse och kvalité, och är en utgångspunkt för gestaltningen av respektive del. Träden har betydelse både ur ekologisk synpunkt, som livsmiljö för fåglar och insekter, och ur kulturhistoriskt perspektiv som avläsbara spår av parkens olika tidsåldrar.

Nya element och byggnader i parken får en samordnad utformning som förtydligar flätningen av nytt och gammalt, verksamhet och park och tydliggör parken som en helhet. Parken ska ge plats för lek, idrott, solbad, picknick, konst och möten, samt avskildhet, lugn och ro. Nya tydliga parkentréer och tillgängliga gång- och cykelstråk skapas.

Grönstruktur Västra Kungsholmen.

Foton färdigställda delar av Kristinebergs slottspark.
Foto Anders Thessing

Illustrationsplan befintlig situation. Skala 1:1000

- Detaljplanegräns
- Utredningsområde

Befintlig situation

Planområdet består i dagsläget mestadels av naturmark som splittras upp av Essingeledens tidigare av- och påfart. Naturmarken karaktäriseras av spolade berghällar, stora ekar och hagmarksväxter som hagtorn och nypon. I de sydliga delarna längs Essingeleden finns uppväxt sly kring de stora ekarna.

I söder finns en del av Kristinebergs slottsväg som är ombyggd sedan tidigare. I anslutning till vägen finns en grusplan där ett mindre kontorshus tidigare stod. Kring grusplanen finns lämningar från huset i form av trappor och stödmurar.

I det större utredningsområdet ingår delar av Kristinebergs slottspark med en bergshöjd med kala klippor, inslag av tall, ek och blommande buskar, och med upptrampade stigar. På bergets södersida finns terrasseringar. Här finns idag en liten hundrastgård och en yta med pallkragar som sköts av en odlingsförening. I terrasserna fanns tidigare ett koloniområde, och lämningar efter dessa kan fortfarande avläsas i form av planteringar, plattor och enkla stödmurar. Längs höjden löper den gamla slottsvägen i en mjuk rundning, följsam mot topografin. Intill vägen står större lövträd och buskar som en grön fond mot 'Äppelparken'. I söder utgör det nybyggda kvarteret Krillans krog en inramning för parken. Mot kvarteret har häckar anlagts som avgränsning av parkrummet, och fruktträd planterats i en förlängning av trädraderna i 'Äppelparken'.

Hjalmar Söderbergs väg länkar mot Geijersvägen och Thorildsplans gymnasium. Här ansluter även cykelstråk längs Drottningholmsvägen och mot Fredhällsparken. Vägen är idag avstängd för genomfart med motorfordon under Essingeleden. Inom sträckan är i dagsläget en otydlig och rörig situation för gående och cyklister, med bristfälliga gångbanor, ej markerad cykelbana och olika ytor för snö- och grusupplag.

Under Drottningholmsvägen finns en gång- och cykeltunnel som ingår i utredningsområdet. Tunneln är i dagsläget sliten och mörk och i behov av trygghetsskapande åtgärder.

Essingeledens avstängda påfart. Till vänster med grupp av stora ekar.

Grusyta efter tidigare kontorshus, mot Kv Krillans krog

Terrasser i Kristinebergs slottspark

Berghällar på Slottshöjden

Stora ekar vid Kristinebergs slottsväg.

Hjalmar Söderbergs väg

Gång och cykeltunnel under Drottningholmsvägen

Kulturmiljö

Kristinebergs slottspark utgör en unik historisk parkmiljö där avläsbara tidslager samverkar till en värdefull och levande helhet. Anläggningens parkhistoriska och arki-tektoniska värde är mycket högt då den utgör den enda kvarvarande malmgården på Kungsholmen där koppling-
en mellan bebyggelse, park och landskap är intakt.

Kristinebergs malmgård anlades i mitten av 1600-talet. På 1700-talet byggdes den nuvarande huvudbyggnaden, som kan ha ritats av Carl Hårleman. Kristinebergs malmgård ägdes under en kort tid på 1860-talet av prins August av Dalarna, och fick då namnet Kristinebergs slottspark. En plan från 1812 visar på redovisar omfattande parkanlägg-
ningar från Ulvsundasjön i norr ner till dåvarande Drott-
ningholmsvägen i söder. Ägorna omfattar även jordbruk-
smark och betesmarker på höjderna runt slottet.

Inom planområdet finns spår av det historiska betesland-
skapet med åldriga ekar. Inom området, i anslutning till
Kristinebergs slottsväg låg gårdens ekonomibyggnader
med stall, statarlängor, trädgårdsmästarbostad, växthus
och odlingsytor. De flesta av byggnaderna revs på 1940-ta-
let och en inventering av bebyggelsen utfördes då. Där
stallet tidigare stod byggdes kontor för Stockholm trafik,
vilket nu är rivet. I anslutning till det tidigare stallet finns
grundmuren för en av gårdens starlängor kvar. Här finns
även spår av den tidigare trädgårdsanläggningen med
blommande buskage som spridit sig på Slottshöjden. På
berget finns även fundament från en tidigare klockstapel.
I terrasserna mot söder finns ett persikohus inritat i pla-
nen från 1812, vilket visar på det goda odlingsläget. Tidiga
vägar finns bevarade i en del av Kristinebergs slottsväg
och spår av den väg som länkade mot en dalgång med en
källa i öster.

Kristinebergs slottsväg med
statarlängor och ladugård
i bakgrunden. Foto: 1939(?),
Stadsmuseet.

Del av Slottsvägen finns kvar,
och rester av statarlängans
stengrund. De stora ekarna
i bakgrunden står idag intill
Essingeleden.

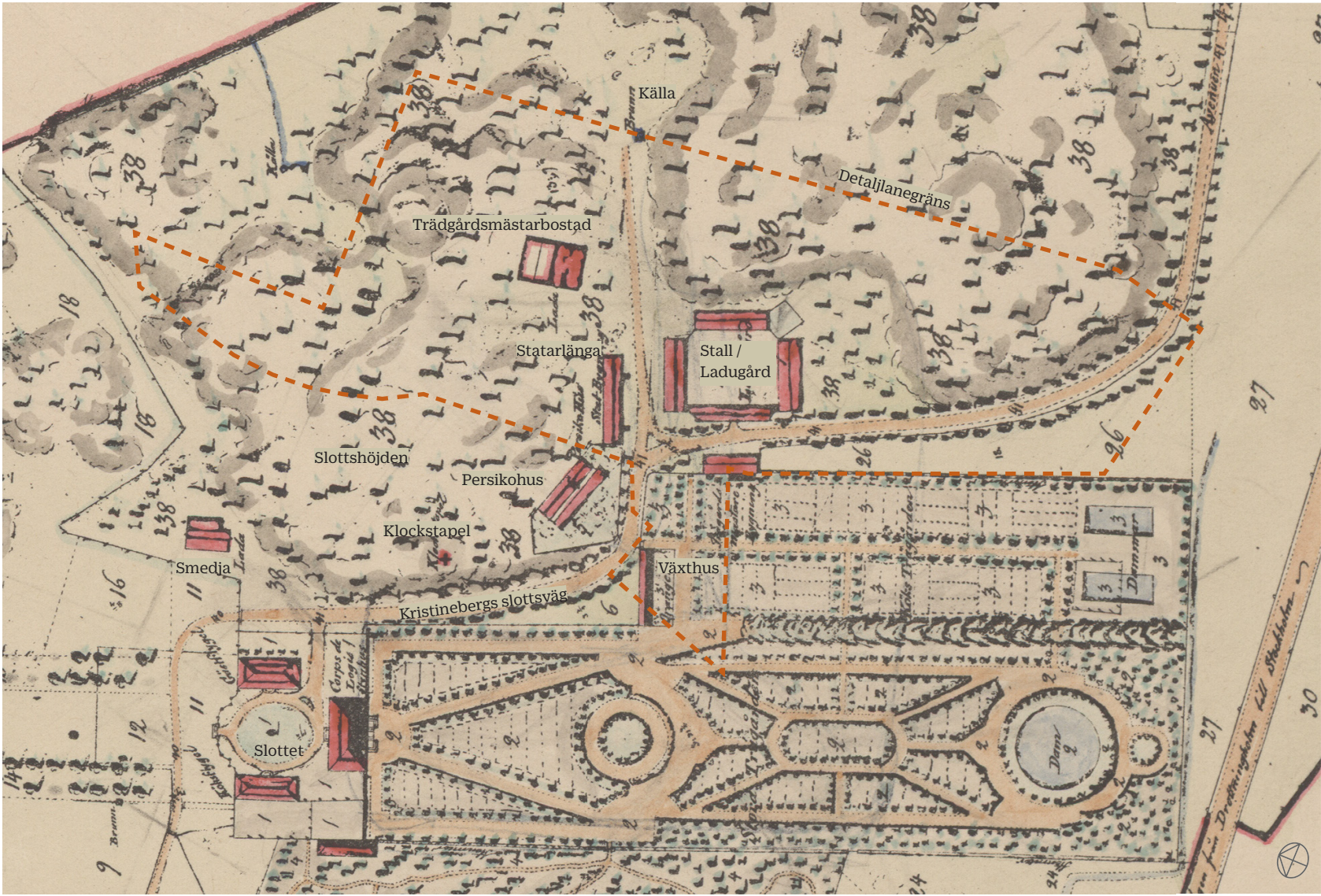
1867 såldes egendomen till frimurarordern, och omvand-
lades till ett barnhem. De nuvarande flyglarna uppfördes
för detta ändamål. Barnhemmets fastighet såldes 1928 till
Stockholms stad. Flyglarna och Kullskolan har sedan dess
inhyst skolverksamhet i olika varianter, och slottet har
hyrts ut som privatbostäder. Under 30-talet bebyggdes
stora delar av omgivningen och gatunätet byggdes ut kring
parken. Störst inverkan på parken hade den nya Trane-
bergsbron, vilken medförde en ny dragning av Drottning-
holmsvägen, vilken skar av parken i söder. Senare tillkom
Essingeleden vilken ytterligare skar av Kristinebergs
slottspark från sitt tidigare omland.

Odlingsytor och växthus med terrasser i bakgrunden. 1930-tal, Stadsmuseet

Kvarlämnad grund från statarlänga.

1812 års karta, Stadsmuseet

Illustrationsplan förslag. Skala 1:1000
- - - - - Detaljplanegräns
- - - - - Utredningsområde

Förslag

Förslaget för planområdet utgår från bevarande och åter-
skapande av natur- och parkmark, anläggande av ny gata
till kontorshuset samt anpassningar av parkmarken till
gatans höjder.

I ytorna mot Essingeleden är den viktigaste åtgärden att
värna och gynna de befintliga ekarna och eklevande insek-
ter. Essingeledens avfarter återställs till naturmark, och
mot Kristinebergs slottsväg kompletteras med träd- och
buskplantering.

Inom parken är fokus att omvandla trafikytor till park-
mark, bevara och utveckla befintliga naturvärden samt
tillföra nya målpunkter. Terrasserna utvecklas med ytor
för odling och vistelse, och den befintliga hundrastgården
föreslås flyttas till ett läge intill 'Långa gatan'.

Hjalmar Söderbergs väg förbättras för gående och cy-
klister, och i tunneln under Drottningholmsvägen utförs
trygghetsskapande åtgärder.

Översiktsbild, nytt kontorshus med Kristinebergs slottspark i förgrunden. Illustration: White arkitekter.

Sektion genom Kristinebergs slottspark,
Skala 1: 500

Åtgärder för grönkompensation

Stockholms stad arbetar med ekologisk och rekreativ kompensation inom ramen för grönkompensation vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska och rekreativa värden. Ianspråktagandet av grönytor ska i möjligaste mån resultera i en ersättning som är både kvalitetshöjande och/eller samtidigt innebära en förstärkning av grönstruktur och spridningskorridorer totalt sett. I första hand ska förlorade ekologiska värden kompenseras med ekologiska värden och rekreativa värden kompenseras med rekreativa.

Miljöförvaltningen har tagit fram stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF). Åtgärdsförslagen kan användas av stadens förvaltningar och bolag för att välja, planera och utföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden.

Nedanstående punkter är baserade på förslag till anpassningar och åtgärder som lyfts i Naturvärdesinventering i Kristineberg 1:10, Ekologigruppen 2022 i Rapport: Kristinebergs slottspark; Naturvärden, Ekologigruppen, 2010 och platsspecifika åtgärdsförslag enligt SÅF 2022.

I detta projekt ligger fokus på kompensation av ekologiska värden.

Återställning av naturmark

Essingeledens tidigare av- och påfarter som idag är en asfaltsyta återställs till park- och naturmark. Avbanad jordmån från de delar som bebyggs bör användas största möjliga mån i de ytor som återställs till naturmark, för att jordmån och fröer som är anpassade till läget.

Röjning kring befintliga ekar

Gamla ekar skall optimalt sett stå öppet och fritt från konkurrerande träd för att få tillgång till mycket ljus och värme. Grova ekar som står beskuggade av sly bör röjas fram. Solbelysta stammar gynnar insekter som lever i barken. Döda grenar på ekar och även hela ekträd ska stå kvar så länge som möjligt.

För områden betecknade som Natur enligt detaljplanen bör en naturvårdsplan tas fram för att upprätthålla ytor- nas biologiska värden.

Återplantering ek

Det finns mycket få unga ekar i området, så nyplantering eller ännu hellre sådd med hjälp av ekollon från området är nödvändigt för att behålla ekbeståndet på sikt. Unga ekplantor bör ha full ljustillgång inom 10 år. Det behövs en

genomtänkt skötsel där potentiella ekar tidigt gallras fram och eventuellt topphuggs för att nå samma storlek och vidkronighet som de gamla träden.

Planteringsytor för återplantering med ekollon kan anläggas i de tidigare avfarterna. Insamling och plantering kan exempelvis genomföras i samarbete med Kristinebergs-skolan eller någon lokal förskola.

Utplacering av död ved

Död ved är en värdefull resurs som gynnar många arter i olika organismgrupper. Nedtagna större trädstammar av ek och andra lövträd bör sparas i område och p placeras ut i form av så kallade faunadepåer. Träden bör läggas ut i så stora stycken som möjligt för att efterlikna naturligt fallna träd.

Blommande bryn

Buskar med blommor och bär är viktiga för fågellivet och för pollinatörer. Befintliga buskar med blommor och bär röjs fram inom igenvuxna delar, och nya planteras på lämpliga platser. Arter som förekommer naturligt i ängs- och betesmarker föreskrivs, såsom nyponrosor och hagtorn.

Etablering av ängsytor

I södra delen av planområdet, intill Kristinebergs slottsväg finns en klippt gräsyta som med fördel kan omvandlas till äng. Att ställa om från gräsmatta till äng gynnar pollinatörer, ökar den biologiska mångfalden och gör skötseln mindre intensiv.

Stenrösen

Vid anläggning av kontorsbyggnaden och ‘Långa gatan’ kommer stora bergschakter utföras. Sprängsten kan nyttjas för att skapa stenrösen, vilket gynnar främst kräldjur men även insekter, groddjur och mindre däggdjur. Stenrösen placeras i ostörda soliga, sydvända och torra platser, t ex i de tidigare avfarterna från Essingeleden.

Holkar

Det råder en stor brist på hålträd och andra naturliga bo- platser för fåglar och fladdermöss i innerstaden. En åtgärd är att sätta upp fågel- och fladdermusholkar. Holkarnas utformning anpassas för att ge en variation av boplatser.

Asfaltsytor som återställs till naturmark.

Befintliga ekar som skuggas av sly

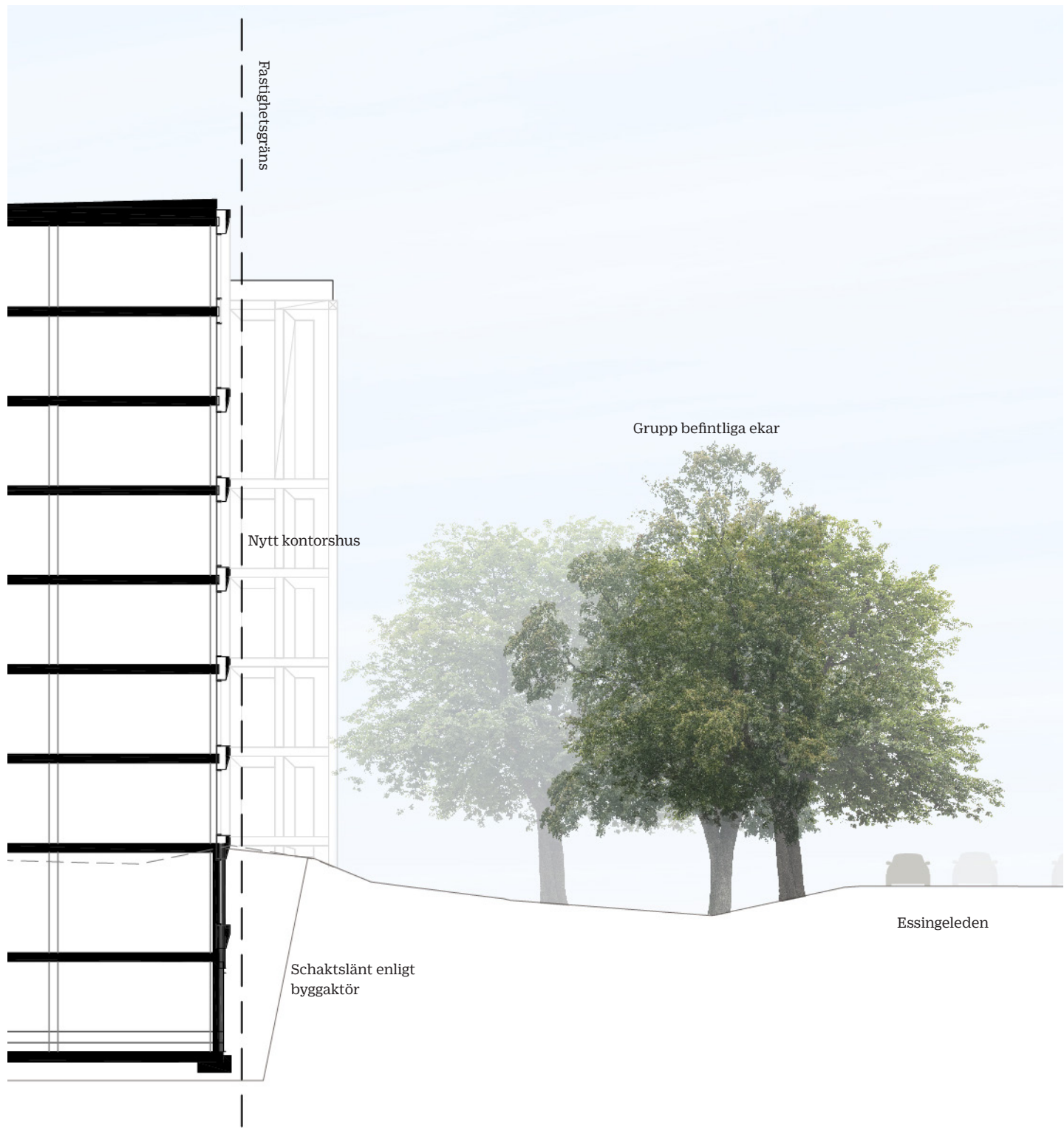

Gräsytor vid Kristinebergs slottsväg som kan omvandlas till äng

Utplacering av död ved

Sektion skala 1:250

Naturmark mot Essingeleden

Öster och söder om det planerade kontorshuset finns rester av tidigare beteslandskap, med spolade berghällar på höjderna och stora ekar och bryn av blommande buskar. Delar av detta område har bedömts ha högsta naturvärde, klass 1, enligt Ekologigruppens naturvärdesinventering år 2022. Området sparas som naturmark, och naturvårdande åtgärder utförs såsom gallring av sly och friställande av ekar. Även ett urval av yngre askar kan sparas inom området.

Mellan huset och Essingeleden finns rester av befintlig av- och påfarter. Dessa återställs till naturmark och moduleras mjukt och anpassat till terrängen. Dessa ytor kan användas för åtgärder för grönkompensation, till exempel plantera ekollon och blommande buskar, lägga ut död ved och skapa stenrösen.

I söder föreslås ytorna närmast Kristinebergs slottsväg planläggas som park. Här kan lövträd och blommande buskar planteras och ängsytor anläggas. Sittplatser anläggs i kanten mot berget.

I arbetet med programmet och inför samrådshandling har stor vikt lagts vid utredningar kring bevarandet av de befintliga ekarna. Ekarna står sedan Essingeldens utbyggnad delvis i uppfylld mark, och det är viktigt att minimera ytterligare störningar i trädens rotzon. Kontorshusets placering och förväntade påverkan under genomförande har anpassats till skyddsavstånd enligt PM Skyddsvärda ekar Kristinebergshöjden, VIÖS. Under byggnation behöver en skyddszon upprättas kring ekarna genom avstängning. Ingen transport eller materialupplag får förekomma innanför stängslet. Inför byggnation bör ett kontrollprogram för träden tas fram med specifika skyddsåtgärder för respektive träd.

Marken bakom huset följer den naturliga lutningen mot ekarna där befintlig mark gör det, för att säkerställa fortsatt vattentillgång till ekarna.

Illustrationsplan 1:400

Utveckling inom Kristinebergs slottspark

Terrasserna

Den södervända terrasserade ytan intill Kristinebergs slottsväg finns med på historiska planer och anges innehålla odling i olika former. Under 1900-talet fanns ett mindre koloniområde här som en fortsättning på odlings-traditionen. Då kolonilotterna avvecklades kring år 2010 började ytan växa igen. Under senare år har terrasserna utvecklats av stadsdelsförvaltningen med stöd av trygghetsskapande medel. En hundrastgård har anlagts i den övre terrassen, belysning satts upp och en odlingsförening odlar i pallkragar i den nedre terrassen.

Terrasserna föreslås utvecklas med fokus på odling och umgänge. Odlingen flyttas till den översta terrassen och inramas av ett lågt och genomsläppligt staket. Bärbuskar och andra ätbara växter kan planteras i anslutning till odlingen. Långbord ger möjlighet för en mer social yta. Möjligheten för att anlägga en vattenpost utreds i kommande skeden.

Befintliga stödkonstruktioner och slänter är uppbyggda av de tidigare koloniodlarna, och i behov av renovering. En ny stadig beklädnadsmur, lik andra stödmurar i parken föreslås hålla slänten mellan den undre och den övre terrassen. Slänten planteras med låga buskar eller perenner och befintligt sly röjs bort för att hålla en öppen sikt mellan de olika nivåerna.

I den nedre terrassen förslås en storskalig hammock som blir en målpunkt både för lunchande kontorsarbetare, parkbesökare som vill ta en vilsam stund i solen och skolbarn som vill hitta en egen vrå av parken. Gräsytor för picknick och solbad anläggs.

Nya trappor och inramande gångvägar med belysning ger en bättre tillgänglighet till terrasserna.

Öster om terrassen finns grundmuren till en tidigare statarlänga. Grunden röjs fram och renoveras. Skyltning kan berätta både om malmgårdens historia, och livsvillkoren för statare. I slänten ovan grunden städas spåren av kolonilotterna undan, och blommande buskar och större lövträd röjs fram.

Referensbild spalje

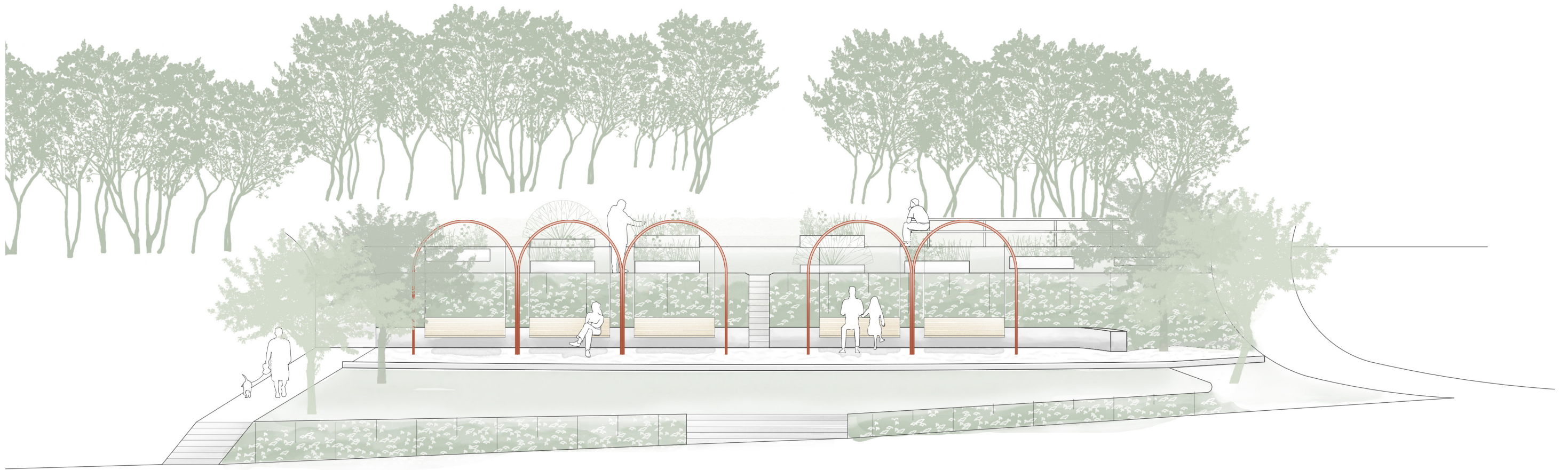
Befintlig beklädnadsmur i slottsparken

Referensbilder hammock och odling

Vy tfrån söder.
Skala 1:100

Sektion genom terrasserna.
Skala 1:200

Kristinebergs
Slottsväg

Slottshöjden

Berget öster om slottet, kallat Slottshöjden, bevaras som ett stycke bevarad natur inom Kristinebergs slottspark. De högt belägna berghällarna är solbelysta från lunch till kväll, och har ett fint läge för picknick. På höjden finns små naturliga pölar och dammar i klippskrevorna, och planare ytor med gräs. Blommande buskar och höga lövträd ramar in berget. Mot väst ges en utsikt över Äppelparken. I norr ramar berget in en sluttande gräsyta i övergången mot 'Ekparken'.

Smala gångstigar anläggs där befintliga upptrampade stigar finns i nuläget. Enkla sittplatser tillförs, om möjligt tillverkade av virke från lokalt avvercade träd. För att främja det nattaktiva djurlivet planeras ingen belysning i området. Mot 'Långa gatan' anläggs ett staket som fallskydd. Detta bör utformas med omsorg och ansluta till parkens möbelpå program. På berget finns fundament från en tidigare klockstapel, vilket kan lyftas fram med skyltning.

Foton befintlig situation

Återställning av Essingeledens avfart

Delar av nuvarande Essingeledens på- och avfarter skär in i parken väster om 'Långa gatan'. Här återskapas en grönyta som integreras i parken. Marken modularas så mjukt och naturligt som möjligt, och släntas ned mot 'Långa gatan' där en låg stödmur markerar parkens yttre gräns. Vid Essingeledens avfart finns en befintlig bergsskärning som delvis fortsatt blir synlig inom parken. En bård av träd planteras mot 'Långa gatan' som en rumslig inramning av parken. Här föreslås stora lövträd, framför allt ek men även lönn och ask.

Hundrastgården föreslås flyttas hit, för att tillföra en målpunkt i denna del av parken. Belysning och sittbänkar föreslås för att öka vistelsetiden. Stockar från nedtagna träd läggs in i hundrastgården som redskap för att träna motorik. Hundrastgården beläggs delvis med grus och kan behöva terrasseras för att tillskapa plana ytor. Den föreslagna hundrastgården blir 490 kvm, vilket är dubbelt så stor som den nuvarande.

Norr om hundrastgården föreslås en entré till parken vilken ansluter till stigarna upp mot Slottshöjden, och en trappväg mot 'Ekiparken' och spontanidrottsytor som utvecklas inom detaljplan Hornsbergskvarteren.

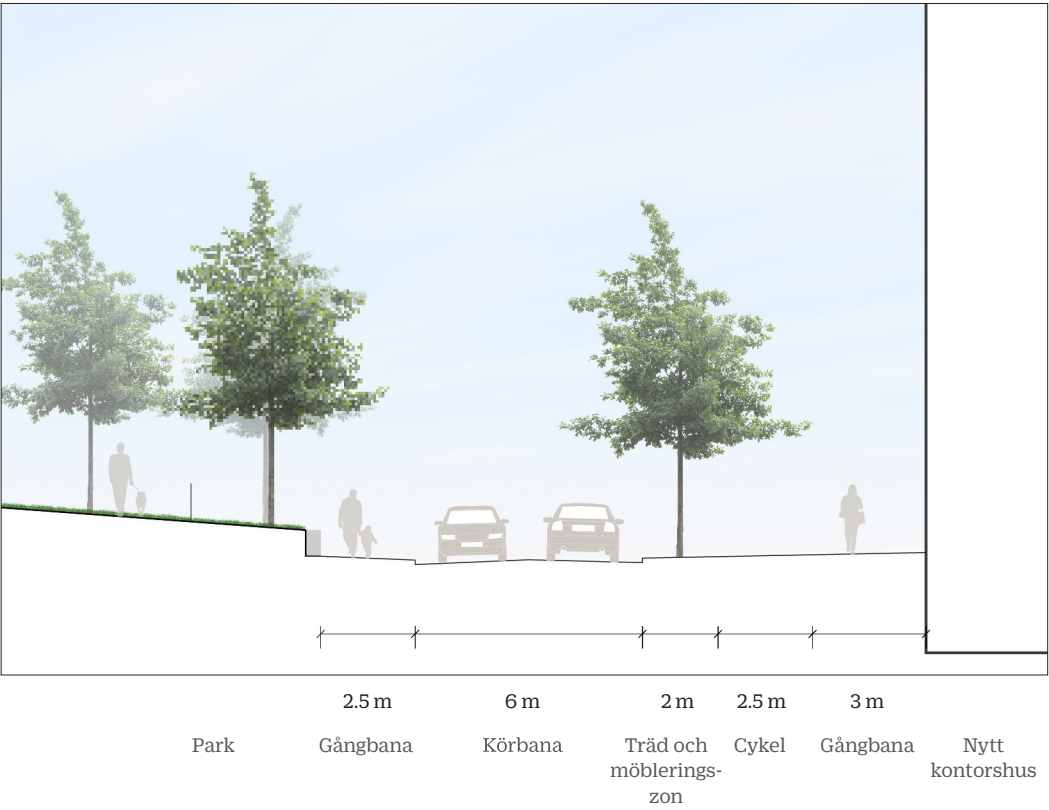
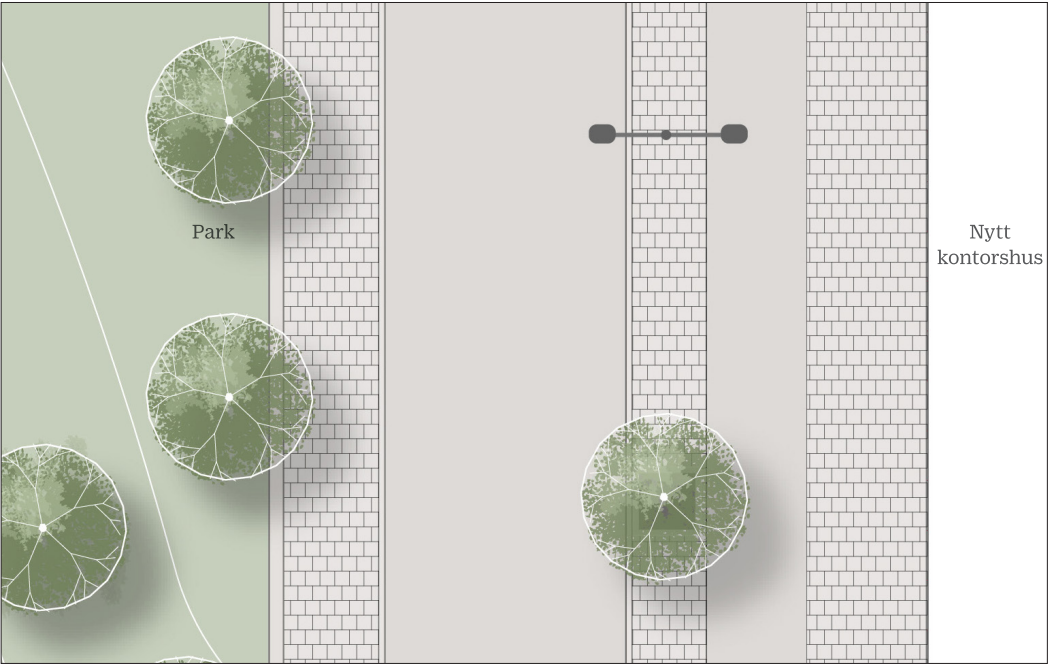
Gator

Långa gatan

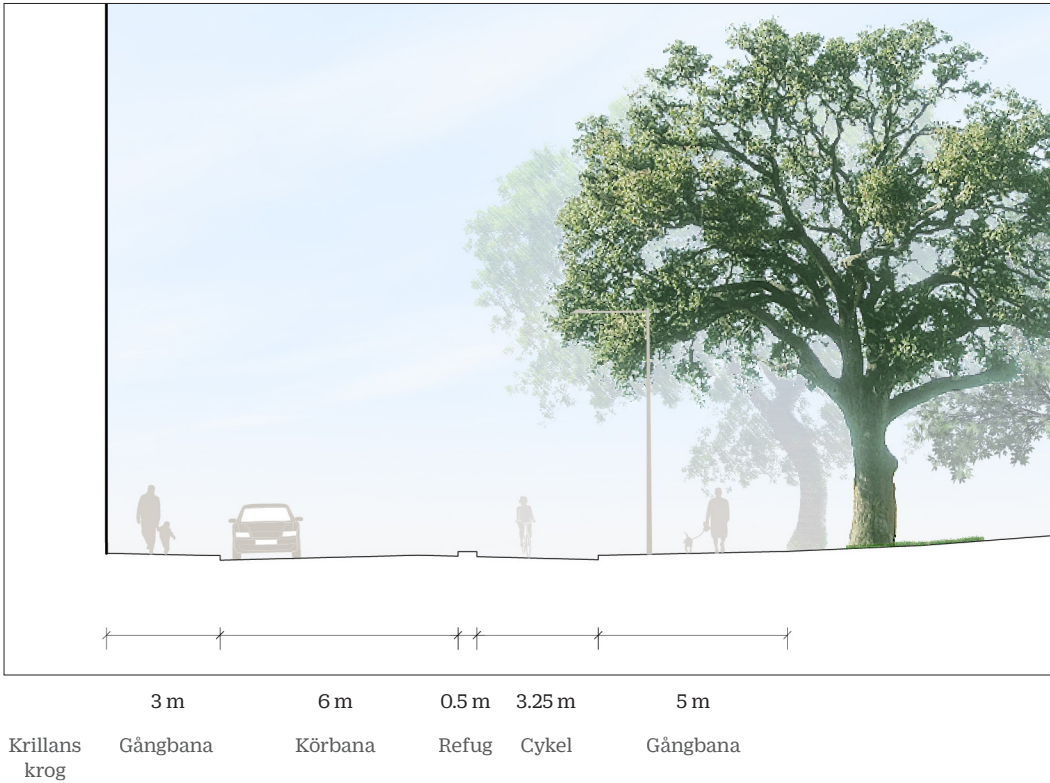
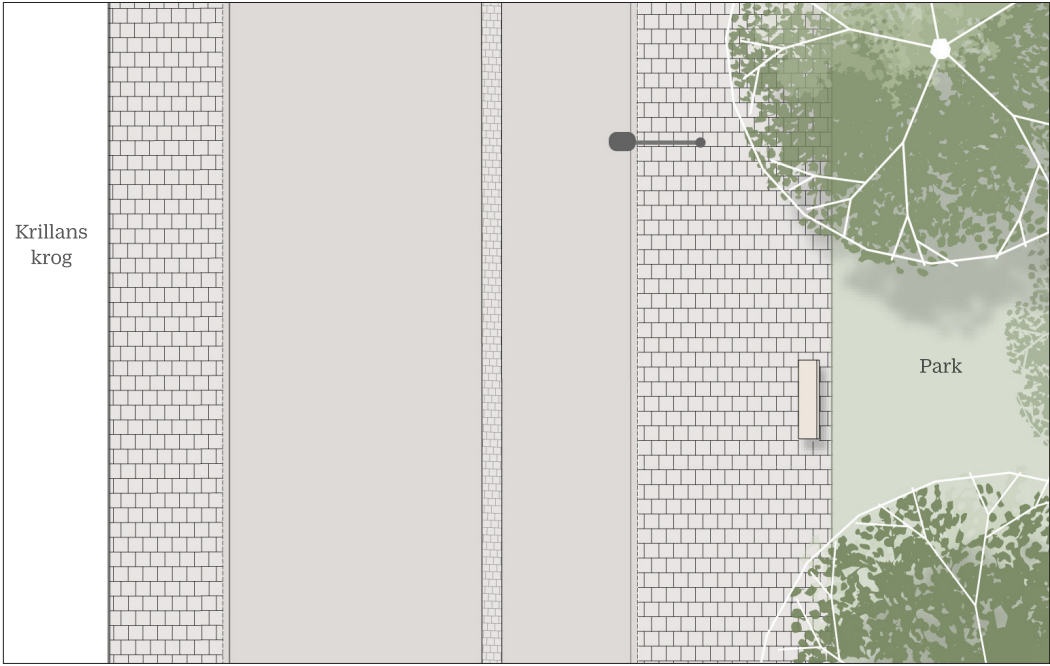
'Långa gatan' blir en ny länk mellan Hjalmar Söderbergs väg och Lindhagensgatan. Delar av gatan byggs inom detaljplan Hornsbergskvarteren. Gatan föreslås få en enkelsidig trädplantering mot kontorshuset, med skelettjord som fördröjer dagvatten från gatan. För att stärka eksambandet planteras ek som gatuträd. En dubbelriktad cykelbana anläggs längs gatans östra sida. Gångbanor anläggs på bägge sidor om gatan. Körbanan hålls smal och utan separata angöringsytor förbi parken.

Kristinebergs slottsväg

Kristinebergs slottsväg är den gamla tillfartsvägen från centrala Stockholm till Kristinebergs slott. Förbi kvarter Krillans krog har gatan byggts om och delvis fått en ny dragning i ett tidigare skede. Denna del av gatan kompletteras med en dubbelriktad cykelbana, där det i dagsläget är parkeringsplatser. Cykelbanan avgränsas med en smal refug mot körbanan. Befintliga gångbanor behålls i befintligt läge.

'Långa gatan'
Planutsnitt och sektion 1: 200

Kristinebergs slottsväg
Planutsnitt och sektion 1: 200

Bergsskärning vid 'Långa gatan'

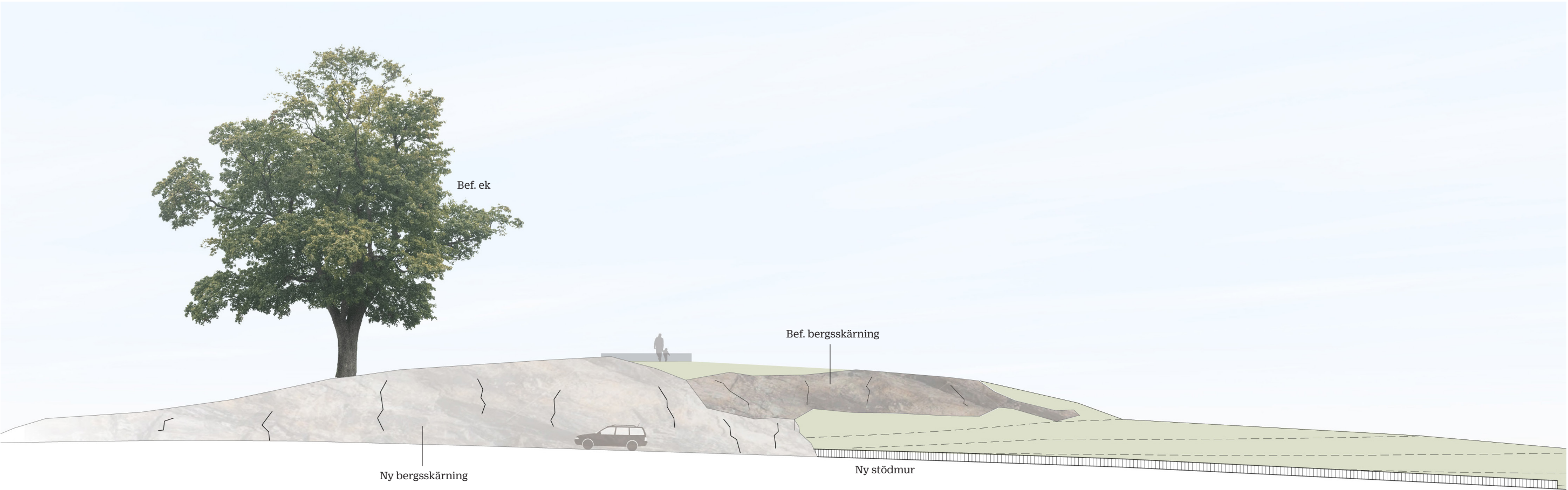
Längs delar av 'Långa gatan' skapas en bergsskärning på upp till 5 meters höjd mot Kristinebergs slottspark. Målet är att skärningen ska ge en mjuk och naturlig övergång mot parken, med skiftningar och hålrum i ytan. Intill den stora eken på höjden kan en mer kontrollerad och varsam metod behövas för att säkerställa att trädets rotzon inte skadas. Klätterväxter kan planteras intill gångbanan för att täcka in berget med grönska. En låg mur längs parken tar vid där bergsskärningen försvinner.

Referensbild bergsskärning

Långa gatan med bergsskärning. Illustration White arkitekter

Elevation bergsskärning mot 'Långa gatan'

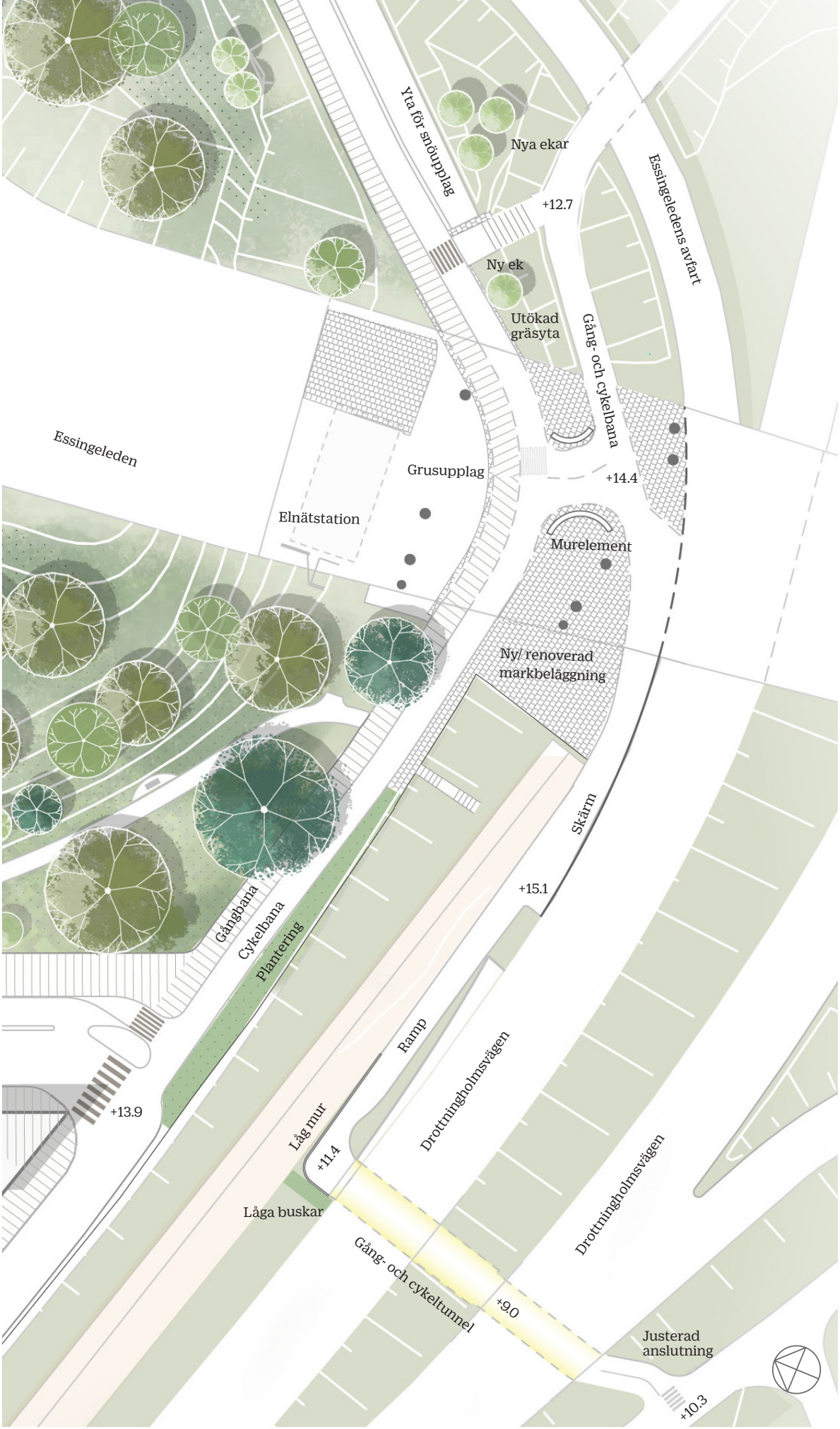
Hjalmar Söderbergs väg

Den del av Hjalmar Söderbergs väg som idag är avstängd för genomfart med motorfordonstrafik tydliggörs som ett gång- och cykelstråk. Här föreslås separat gång- och cykelbana och mer grönska. Korsningar och anslutningar för gående och cyklister vidare längs Drottningholmsvägen och ned i gång- och cykeltunneln mot Fredhällsparken tydliggörs. En låg skärm föreslås längs med cykelbanan där avfarten från Essingeleden går parallellt, för att minska slask och vatten från bilbanan på cyklisterna och skärma av buller. Under Essingeleden bekläs ytorna utanför gång- och cykelbanan med storgatsten, likt dagens ytor. Skulpturala murelement styr cykeltrafiken och ger en avdelning mellan ytorna.

Där gatan åter övergår i bilväg, intill Thorildsplans gymnasium, anläggs en tydligare vändplats för biltrafiken. Genomfart hindras genom utplacering av stenblock eller annat trafikhinder. Nuvarande ytor för upplag av snö och sand behålls, och nås via cykelbanan. Delar av idag asfalterade ytor görs om till grönytor. I väster anläggs en buskplantering mot spårområdet. En utökad gräsyta och plantering av ek föreslås öster om Essingleden för att stärka eksambandet mot Konradsbergsparken. Dessa ytor kan även nyttjas för hantering av dagvatten.

Sektion 1:200

Illustrationsplan 1:600

Hjalmar Söderbergsväg under Essingeleden, mot öster
Befintlig situation

Hjalmar Söderbergsväg under Essingeleden, mot öster
Upprustning enligt förslag

Cykelbana längs avfart från Essingleden.
Befintlig situation

Cykelbana längs avfart från Essingleden.
Upprustning enligt förslag

Gång- och cykeltunnel

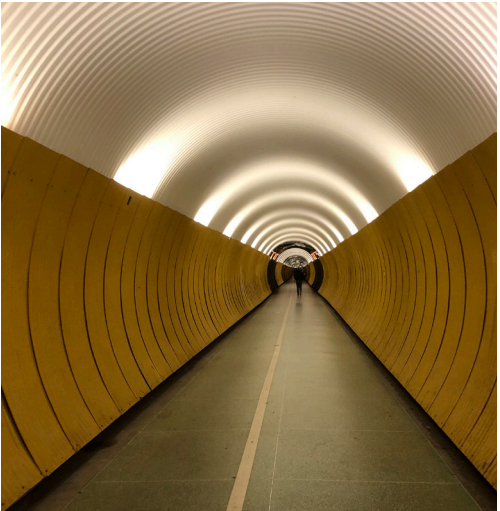
Inom utredningsområdet ingår den befintliga gång- och cykeltunneln under Essingeleden. Här föreslås en upp- rustning med syfte att göra passagen genom tunneln ljusa- re och tryggare. Sträckan är idag otydligt markerad, mörk och med dålig genomsikt

I rampen ned till tunneln anläggs stråket med en jämn bredd, och befintlig gräsyta får en tydligare avgränsning. Handledare med belysning föreslås längs rampens södra sida för att ge en jämn belysning och en ledning mot tun- neln. En ny mur och staket mot tunnelbanan föreslås på del av sträckan där det endast finns ett flätverksstängsel idag. I fonden mot tunneln föreslås låga buskar som ger en avgränsning mot grönytan, och ett ökat prydnadsvärde på platsen. Tydligheten för cyklist och gående stärks med hjälp av separata cykelfält in till tunneln.

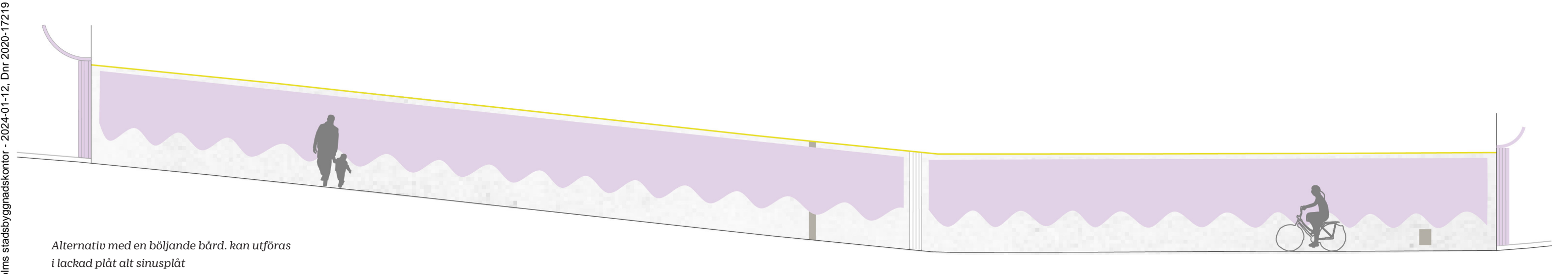
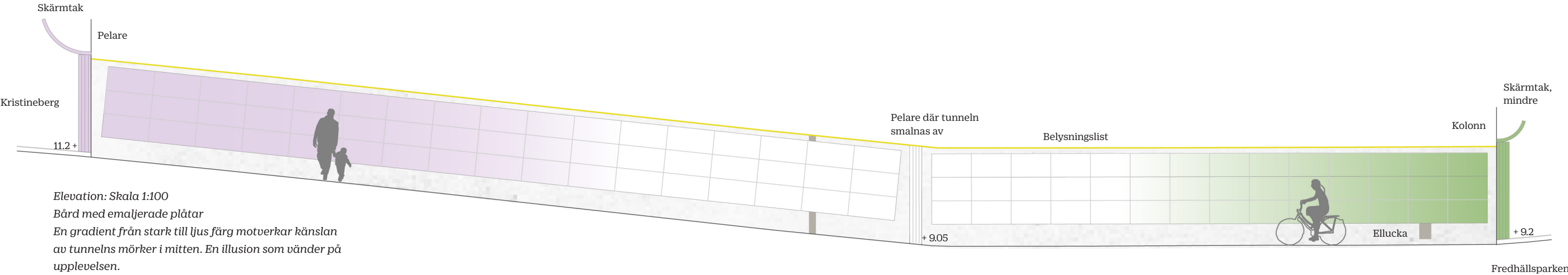
Tunnelns entréer synliggörs genom en ny inramning med ett lekfullt och humoristiskt anslag i kontrast mot den om- givande trafikmiljön. Ett skärmtak synliggör entréerna och pelare håller taket uppe. Inom tunneln föreslås en genom- gående belysningslist med målet att ge ett jämnt ljus som minskar kontrasten mellan utanför och inne. Mellan tak och väggar föreslås en böjd list för att mjuka upp formen och sprida ljuset. Väggarna kläs med paneler av emalje- rad plåt. Målet är att passagen genom tunneln ska kännas inbjudande, ljus och vänlig. Mönster och färgsättning utvecklas i kommande skeden, med enkla och stiliserade mönster som går att uppfatta i rörelse. Gestaltning kan eventuellt tas fram i samarbete med elever från närlig- gande skolor. Avsmalningen i tunnelns mitt kan markeras med pelare som avspeglar entréerna, som en invändig port.

Referensbild emaljerade plåtar

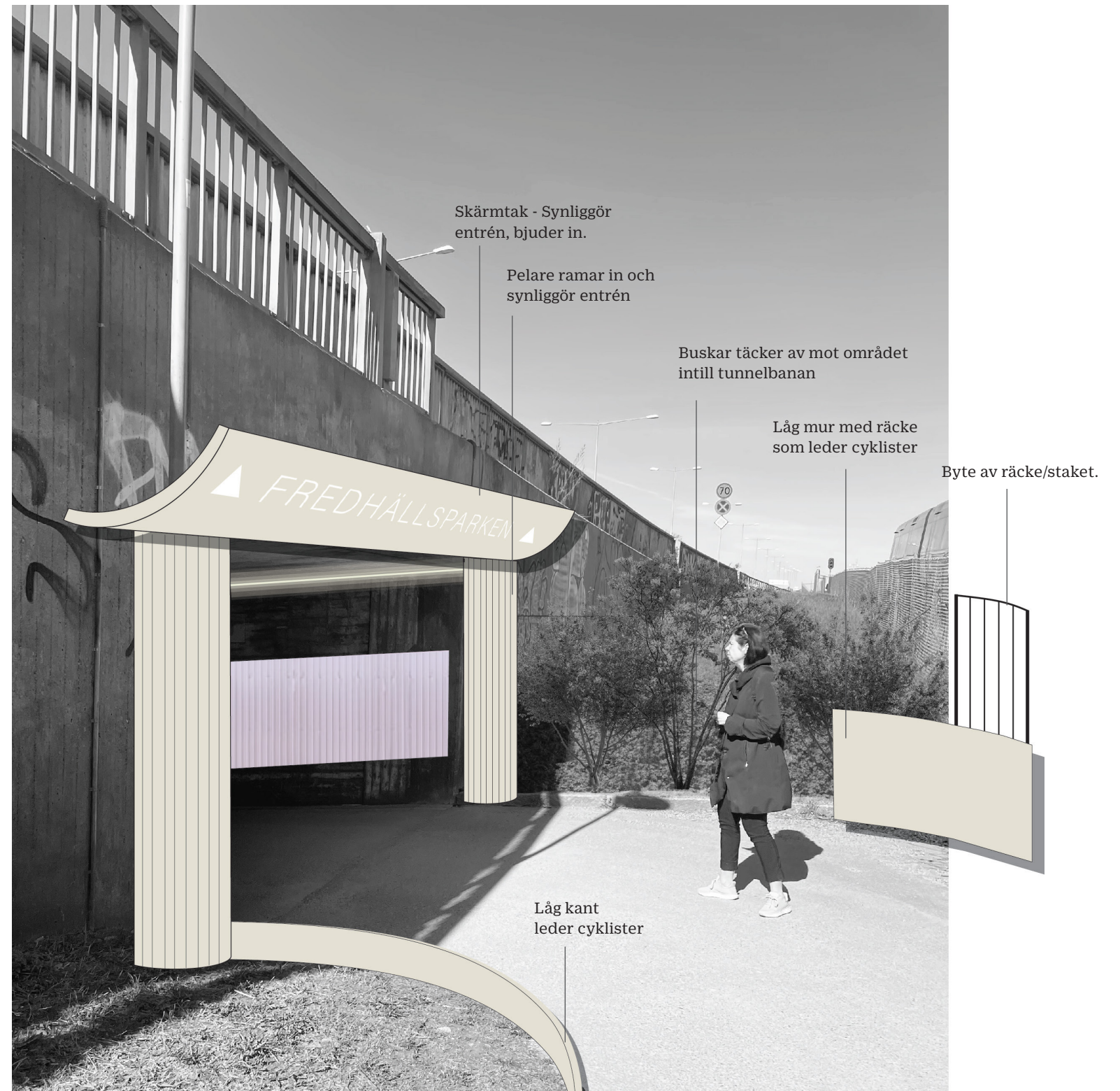
Referensbild sinusplåt

Gång- och cykeltunnel. Norra entrén mot Kristineberg
Befintlig situation

Gång- och cykeltunnel. Norra entrén mot Kristineberg
Upprustning enligt förslag

Källförteckning

Texter

Inventering av vedlevande skalbaggar i ekar i Kristineberg (Stockholm), Stanislav Snäll, 2022

Miljödataportalen - Stockholms stad,
<https://miljodataportalen.stockholm.se/>

Naturvärdesinventering i Kristineberg 1:10, Ekologigruppen, 22-12-13

Parkprogram Kristinebergs Slottspark, Nivå landskapsarkitektur, 2011-04-11

PM Skyddsvärda ekar Kristinebergshöjden, VIÖS, 2022-11-21, inklusive bilagor

Rapport: Grönkompensation 2019, Exploateringskontoret, 2020-04-30

Rapport: Kristinebergs slottspark; Naturvärden, Ekologigruppen, 2010

Foton och illustrationer

Alla foton och illustrationer av Nivå landskapsarkitektur, där inget annat anges.

Denna programhandling är framtaget av Nivå landskapsarkitektur på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms stad

Uppdragsgivare Exploateringskontoret

Emma Wirén

Niclas Falkenbert

Joanna Saber

Medverkande konsulter:

Nivå landskapsarkitektur

Åsa Johansson

Ludvig Bratt

Ivar Michélsen

Lotta Olsson